

► In de bossen op de Maasduinen en Boshuizerbergen worden in open plekken nieuwe boomsoorten aangeplant, de zogenaamde rijkstrooiselsoorten, soorten die een goede uitwerking hebben op een humusrijke bosgrond. Foto Dorrie Thomassen-Jaspers.

STEENMEEL VOOR EEN GEZONDER BOS

In bossen op droge zandgronden is de invloed van verzuring, verdroging en klimaatverandering goed merkbaar. Problemen die elkaar ook nog eens versterken. Door verzuring verliest de zandbodem mineralen die essentieel zijn voor de plantengroei. Tegelijkertijd komen lange droge periodes steeds vaker voor. Door de overmaat aan stikstof hebben bomen en planten een minder goed ontwikkeld wortelstelsel, wat ze gevoeliger maakt voor droogte. In de Maasduinen is dit helaas goed te merken. Bomen worden minder vitaal, hebben vaker last van ziek-

tes en aantastingen en sterven. Een ontwikkeling die we natuurlijk het liefst keren. Uiteindelijk zal de stikstofdepositie omlaag moeten en het grondwaterpeil omhoog. In de tussentijd kunnen we proberen de bodem te herstellen en daarmee het perspectief voor onze bossen verbeteren. We doen dat door mineralen aan de bosbodem toe te voegen en door boomsoorten aan te planten met een gunstig effect op de bodem.

RIJKSTROOISELSOORTEN

Op de droge zandgronden is ooit grootschalig den en eik aangeplant.

De naalden van den en bladeren van eik worden echter moeilijk afgebroken op de schrale bosbodem. Bij een grotere variatie aan boomsoorten gaat de afbraak van blad veel beter en ontstaat er een voedselrijke humuslaag die de beschikbaarheid van vocht en voedingsstoffen verbetert. De bladeren van een aantal boomsoorten, zoals de berk, zoete kers, hazelaar en linde zijn rijk aan mineralen en goed verteerbaar en worden daarom ook wel rijkstrooiselsoorten genoemd. In de bossen van Het Limburgs Landschap wordt al lange tijd gewerkt aan het verhogen van het

aantal boomsoorten, door in open plekken verschillende soorten loofbomen aan te planten. Hierdoor wordt het bos steeds gevarieerder. Maar dit alleen is niet genoeg om de bossen herstellen.

BODEM IS DE BASIS

In de bodem zitten van nature belangrijke mineralen voor bomen en planten zoals kalium, calcium en magnesium. Deze worden door bomen en planten opgenomen en als de bladeren en naalden vallen, komen deze weer op de bodem terecht, vormen humus en zo ontstaat er een kringloop. Door een overdaad aan stikstof[verbindingen] verzuurt de bodem. Daardoor spoelen die essentiële mineralen uit en komen andere mineralen als aluminium beschikbaar, die juist slecht zijn voor de plantengroei. Daardoor zijn de bomen, naast de al genoemde langdurige droogtes, nog eens extra vatbaar voor ziektes en plagen. Door de voorraad mineralen weer aan te vullen en de boomsoortenmenging

te verbeteren hopen we de kringloop weer te herstellen. We doen dit door steenmeel uit te strooien en tegelijkertijd rijkstrooielsoorten aan te planten.

STEENMEEL

Steenmeel is, zoals de naam al zegt, gemalen steen van onder andere basalt of lava. Het steenmeel dat wij in onze bossen gaan uitstrooien is een restproduct dat vrijkomt bij het winnen van natuursteen. Het is van nature rijk aan kalium, calcium en magnesium. Steenmeel verweert langzaam en daardoor worden de mineralen ook langzaam en voor een lange tijd afgegeven aan de bosbodem. De kringloop wordt weer gesloten en de bosbodem kan zich met behulp van de rijkstrooielsoorten herstellen. Onderzoeksresultaten laten zien dat de mineralengehaltes in de bladeren van de bomen na het uitstrooien van steenmeel al binnen een jaar verbeteren en dat er in de bosbodem meer regenwormen

Dit project wordt mede mogelijk gemaakt door

provincie limburg

en paddenstoelen voorkomen. Zes jaar geleden is vanwege de hoge eikensterfte op de Hamert een proef ingezet met verschillende soorten steenmeel om meer inzicht te krijgen in het effect van steenmeel op de bosbodem. Dit wordt nu uitgebreid. In de komende twee jaar wordt op circa 350 ha bos in de Maasduinen bij de Eckeltse Bergen, Rode Hoek, Hamert en ook bij de Boshuizerbergen steenmeel uitgestrooid en wordt er over een oppervlakte van zo'n 200 ha rijkstrooielsoorten aangeplant. Begin 2023 wordt er gestart op de Eckeltse Bergen met het aanplanten van 1.400 boom- en struikgroepen, verspreid door 50 ha bos. Al wandelend door deze bossen kunt u er wat van merken. Op korte termijn doordat u werkzaamheden ziet, of plantkokers. Op lange termijn omdat dan hopelijk de bossen weer gezonder zijn geworden!

TEKST:

DORRIE THOMASSEN-JASPERS

▲ Om jonge aanplant te beschermen tegen vraat, worden in de eerste jaren beschermende kokers gebruikt. Foto Etienne Thomassen.

▲ Zonder ingrijpen zullen onze bossen op droge zandgronden in de toekomst verdwijnen. Steenmeel geeft lange tijd mineralen af waardoor de bosbodem kan herstellen. Foto Henk Heijligers.